

Sayı : 64272063-610- 3319

Konu : Yazılı Soru Önergesi (7-32740)

09 -12- 2013

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: TBMM Başkanlığının 18.02.2013 tarih ve 43452547-120-07-149036 sayılı yazısı.

Tunceli Milletvekili Sayın Kamer GENÇ'in tarafıma tevcih ettiği 7/32740 esas nolu yazılı soru önergesi, T.B.M.M. İç Tüzüğü'nün 99 uncu maddesi gereği aşağıda cevaplandırılmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Taner YILDIZ
Bakan

EK :

Önerge Cevabı (4 Sayfa)

**TUNCELİ MİLLETVEKİLİ SAYIN KAMER GENÇ'İN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/32740)**

Soru 1:

2013-31 Ağustos itibariyle elektrik tüketimi 2012 yılı aynı dönemiyle eşit seyretmektedir. Türkiye için açıklanan 2013 rakamlarını bu çerçevede nasıl değerlendiriyorsunuz? Üretimin artmadığı, halkın refah düzeyinin yükselmediği bir ortamda büyüme nasıl meydana gelmiştir?

Cevap 1:

2012 yılı kış döneminde hava sıcaklıkları uzun yıllar mevsim normallerinin altında seyretmiş iken 2013 yılında mevsim normallerinin üstünde seyretmektedir. Hava sıcaklıkları elektrik tüketiminde büyük bir rol oynamaktadır. Ayrıca, Enerji Verimliliğine yönelik çalışmaların ivme kazanması da enerji tüketiminde son derece önemli bir etkiye sahiptir.

Sorular 2, 3, 5:

- 31 Ağustos 2013-2012 tüketim değerleri TEİAŞ yük tevzi kayıtlarından incelendiğinde;
 - Dış alımın yaklaşık 1.2 Milyar kWh'e ulaştığı, dış satımın ciddi düşüş göstermesi nedeniyle net dış alım rakamının dış satım düştüğünde geçen yıla göre yaklaşık 3 milyar kWh arttığı ve 4 milyar kWh'e ulaştığı,
 - EÜAŞ ve EÜAŞ bağlı ortaklıklarda üretim sırasıyla 50.6 milyar kWh'den 44.4 milyar kWh'e düştüğü, bağlı ortaklıklarda da 13.1 milyar kWh'den 10 milyar kWh'e düştüğü, toplamda kamu payının yaklaşık 9 milyar kWh azaldığı
 - Bu kapsamda iftihar ettiğiniz yerli kömür üretiminin 26 milyar kWh'den bu yıl aynı dönemde 20.7 milyar kWh'e düştüğü, ancak her nasılsa ithal kömür üretiminde geçen yıla göre bir değişiklik meydana gelmediği tespit edilmektedir.
- Bu durumda; yerli kömür üretiminin, Türkiye tüketiminde geçen yıla göre talep artmaması nedeniyle, özel sektörün gerek kendi üretimi gerekse elektrik ithaliyle piyasada daha iyi fiyatlardan satış yapılmasını teminen, kamu zararında yaptırılmadığını düşünmek doğru mudur? Zira EÜAŞ ve bağlı ortaklık santrallerindeki yaklaşık 9 milyar kWh eksik üretimin tamamen elektrik dış alımı 3 milyar kWh ve serbest üretim şirketlerindeki 5 milyar kWh üretim artışından karşılandığı gözlemlenmektedir. Türkiye'nin 1 numaralı enerji sorumlusu olarak verdiğiniz beyanların tam tersi bu durum için, açıklamanız nedir?
- Malum olduğu üzere; 1996 yılında Refahiyol iktidarında da; 1996 yılı su geliri iyi olması nedeniyle, yarım kapasitede çalıştırılan kömür santrallerimizi, ertesi yıl özelleştirme ve işletme hakkı devri furçasında, düşük kapasitede ve verimsiz çalışıyorlar diye piyasaya ucuza peşkeş çektiğiniz gibi, yakın gelecekte de aynı şekilde bu kömür santrallerini aynı şekilde bu kömür santrallerini aynı taktikle özelleştirmeyi mi düşünüyorsunuz?

Cevaplar 2, 3, 5:

Ülkemizde serbest piyasa koşullarında toptan satış şirketleri tarafından ithalat ve ihracatı içeren elektrik ticareti gerçekleştirilmektedir. 4628 sayılı Elektrik Piyasası kanunu doğrultusunda ülkemizde 2001 yılından itibaren serbest elektrik piyasası oluşturulmuş ve lisanslı piyasa katılımcılarının serbest elektrik piyasasında elektrik enerjisi ticareti yapmalarına imkân sağlanmıştır. Bu nedenle net ithalat miktarımız uluslararası piyasalarda oluşan elektrik satış fiyatlarına bağlı olarak değişkenlik gösterebilmektedir.

Enerji sektöründe rekabete dayalı piyasaların oluşturulması stratejisi çerçevesinde, elektrik, doğal gaz ve petrol sektörlerinde sürdürülebilir bir büyümeyi temin edecek yatırım ortamının oluşturulmasına yönelik önemli aşamalar kaydedilmiş ve mevzuat altyapısının hazırlanmasına paralel olarak özel sektör tarafından gerçekleştirilen enerji üretim tesisi yatırımları ivme kazanmıştır.

**TUNCELİ MİLLETVEKİLİ SAYIN KAMER GENÇ'İN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/32740)**

Ülkemizde istikrar ve güven ortamının oluşması ve Bakanlığımız enerji politikalarının uygulanması sonucu enerji yatırımları kamuya yük oluşturmayacak şekilde özel sektör tarafından gerçekleştirilmektedir.

Yapılan çalışmalarla elektrik kurulu gücünde özel sektörün payı 2002'de yüzde 32 iken, bugün yüzde 63 düzeyine ulaşmıştır. 2013 yılı Eylül ayı sonu itibarıyla elektrik enerjisi üretiminde özel sektörün payı yüzde 66 seviyesine ulaşmıştır.

Yerli kömür kaynaklı elektrik üretim santrallerinin çalıştırılmaması söz konusu değildir. Elektrik Üretim Anonim Şirketi (EÜAŞ)'ne ait Seyitömer ve Kangal Termik Santralleri ile Bağlı Ortaklıklardan Hamitabat Termik Santrali özelleştirilmiş olup bahsi geçen santrallerin üretim değerleri EÜAŞ'ın üretim değerlerinde görünmemektedir. Ayrıca, bazı santrallerde rehabilitasyon çalışmaları yapılmaktadır.

Soru 4:

Yurt dışından elektrik ithalatı yapan şirketler ve ortalama satış fiyatları nedir? Türkiye'nin önemli dış ticaret açığına bu şekilde, olumsuz manada katkıda bulunmanızın açıklaması ve gerekçeleri nelerdir?

Cevap 4:

Yurt dışından elektrik ithalatı yapan şirketler ithal ettikleri elektrik enerjisini; gün öncesi piyasasına piyasada oluşan takas fiyatı üzerinden, ikili anlaşma ile diğer piyasa katılımcılarına (diğer şirketlere) ve kendi portföylerinde bulunan serbest tüketicilere satabilmektedirler.

Sorular 6, 7:

- 2001 yılında DGM tarafından yapılan beyaz enerji davasının başlangıcı, Kayseri elektrik şirketi'nin KESTAŞ Şirketi tarafından yaptırılan YİD Yamula Hes Enerji satış anlaşmasını TEAŞ yönetimince onaylanması sürecinde TEAŞ yönetimine verilen rüşveti kayda geçiren kasetten olmuştu. Sizin o tarihteki hem Kayseri elektrik hem de KESTAŞ' daki pozisyonunuz neydi? Bu yolsuzluğun neresinde ne kadar bilgi sahibiydiniz?

- DGM'ye verilen incelemede; bu santralin zorla DPT ve hazine listesi dışında ısrarla canlı tutulduğu, 200 milyon USD üzerinde bir kamu zararına rağmen DPT-Hazine-Başbakanlık tarafından 2002'de devreye girecek YİD santrallerine sadece izin verilmesine rağmen bu santral bu listede yer almazken, devlete dayatıldığı tespiti yapılmıştır. Bugün Enerji Bakanı olarak bu töhmet ve kamu zararının sorumluluğunuz yok mudur?

Cevaplar 6, 7:

2000 yılında elektrik enerjisi arz-talep dengesinin kurulmasında sorun yaşanmaması için planlanan enerji santral projelerinin programlanan dönemlerde devreye alınmaları ve bu çerçevede Yap-İşlet-Devlet (YİD) kapsamında bulunan projelerin zamanında gerçekleştirilmesi amacıyla 2002 yılı sonu itibari ile işletmeye geçebilecek 29 adet proje üzerinde karar verilmiştir. Bu projelere Hazine Garantisi verilmesi ise 2002 yılı sonu itibari ile işletmeye geçmeleri şartına bağlanmıştır.

Yamula Barajı ve hidroelektrik tesislerinin devlete zorla dayatıldığı iddiası hukuken geçersizdir. 26.06.1998 tarihinde Bakanlığımız ile ilgili şirket arasında imtiyaz sözleşmesi imzalanmış olup 01.11.1998 tarihinde tesisin temeli atılarak inşaatına başlanılmış ve 30.07.2005 tarihinde tesis işletmeye açılmıştır. Yamula Barajı ve HES projesinin İmtiyaz Sözleşmesinde; ESA ve Fon Anlaşması için olan ödeme yükümlülüklerine Hazine garantisinden Şirketin feragat etmesine

**TUNCELİ MİLLETVEKİLİ SAYIN KAMER GENÇ'İN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/32740)**

ilişkin değişiklikler için Danıştay'ın onayı alınmıştır. Şirket, İmtiyaz Sözleşmesindeki Hazine garantisinden feragat etmiş olup istisna oluşturmamaktadır.

Sorular 8, 9, 10:

- Kayseri Elektrik Şirketinin İşletme Hakkı devir bedeli ne kadardır ve nasıl ödenmiştir? Ödenmediyse neden ödenmemiştir?
- Kayseri Elektrik Şirketi'ne Özal Hükümeti'nin kararıyla 1989'dan itibaren verilen özel 70 yıllık işletme hakkını doğru ve adil buluyor musunuz? Diğer özelleştirmelere uygun hale getirmeyi düşünülmüşünüz?
- 2007 yılında mahkemelik hale gelen mahsuplaşma sorunu siz Bakan olduktan sonra çözdünüz mü? Çözdünüzse nasıl çözdünüz?

Cevaplar 8, 9, 10:

Bakanlığımız ile Şirket arasında 17.03.2009 tarihinde imzalanan Görev Verme Sözleşmesine göre "...İşletme Hakkı Devir Bedelinin (93.000.000 TL) birinci yıl için 26.000.000 TL, ikinci yıl için 24.000.000 TL, üçüncü yıl için 22.000.000 TL ve dördüncü yıl için 21.000.000 TL olarak Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu (EPDK) tarafından Şirkete verilecek Dağıtım Lisansının yürürlüğe giriş tarihinden başlamak üzere her yılınki dört eşit taksitte üçer aylık dönemlerin başında olmak üzere Bakanlık tarafından Şirkete yapılacak tebligat doğrultusunda ödenmesi öngörülmüştür. Söz konusu 93.000.000 TL'lik ödemenin tamamı şirket tarafından gerçekleştirilmiştir.

Kayseri ve Civarı Elektrik Türk Anonim Şirketi (KCETAŞ) ve Türkiye Elektrik Ticaret ve Taahhüt Anonim Şirketi (TETAŞ)'nin 1990-2009 yıllarına ilişkin mahsuplaşma işlemleri, Mahkeme Kararları ve hukuk kuralları doğrultusunda TETAŞ ve KCETAŞ tarafından yapılmıştır.

Soru 11:

Yamula HES için EEF Fonundan kullandırılan 15 milyon dolar istimlak parasını, tarifeyle yansıtırsanız tehdidiyle KESTAŞ ödemediyse, bu fonun tasfiyesi ile ödenen para ve faizi, kamu zararı olarak hazineye yani halkımızın vergilerine yansımış mıdır?

Cevap 11:

Elektrik Enerjisi Fonunun kuruluş amacı 3096 sayılı Kanun çerçevesinde gerçekleştirilen projelere finansman desteği sağlanması olduğundan, kamulaştırma giderlerinin de Fon tarafından kredi şeklinde sağlanmasında hukuken bir sakınca bulunmamaktadır.

İmtiyaz Sözleşmesinde, "Toplam kamulaştırma bedelinin % 90,2'sine karşılık gelen enerji hissesine düşen kamulaştırma bedeli EEF tarafından kredi şeklinde finanse edilecek ve tesisin ticari işletmeye geçtiği tarihten itibaren enerji satış fiyatına ilave edilerek tarife yoluyla geri alınacaktır. Enerji hissesine düşen kamulaştırma bedeli toplam yatırım tutarına dâhil değildir. Öngörülen enerji hissesine düşen kamulaştırma bedeli ile fiili enerji hissesine düşen kamulaştırma bedeli arasındaki artış ve azalışlar tarifeyle ilave edilecek, ancak artışlar EEF tarafından finanse edilecektir." hükümleri yer almıştır.

Yamula HES projesinde, enerji hissesine düşen kamulaştırma bedelinin şirket tarafından kredi olarak karşılanması konusunda Danıştay Başkanlığının 23.01.2003 günlü E:2002/164 ve K:2003/1 sayılı kararı ile uygun görüş alınmasını müteakip 05.06.2003 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

**TUNCELİ MİLLETVEKİLİ SAYIN KAMER GENÇ'İN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/32740)**

YİD modeli projelerde, tesisler Devlete ait olup, hidroelektrik santrallerin tesis yerleri ve göl alanlarının tamamı Maliye Hazinesi adına kamulaştırılmaktadır. Arazinin kamulaştırılması için ödenen bedel tarife yolu ile TETAŞ tarafından ödenmektedir. Kamulaştırma işlemi taşınmazların kamu adına satın alınmasıdır. Dolayısıyla bedeli de kamu tarafından ödenmektedir.